

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 13, tel. 52 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl, www.zawackiej.pl
NIP 956 16 25 27; REGON 142 036
KRS 000041692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

MEMORIAŁ
General Marii Wittek

KOSIŃSKA Janina
ps. Ela

AK
okr.
Lubim

4004/WS

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — 4004/WSK
KOSIŃSKA Janina
ps. Ela

I/1. Relacja —

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 1

VI. Fotografie ✓ zob. II-1.

II. Materiały uzupełniające relację:
Kserokopia artykułu - biogramu "Janina Kosinińska ps. Ela"
z książki "Kobiety debelizujące my represjonowane w latach 1944-
1956" t. I, pod red. J. Kiełbosi i I. Deszczyńskiej, s. 219-221,
K. 3, s. 1-3.

N I E

ZIALNOSCI KARNEJ.

zkiego Urzędu Bezpieczeństwa Pu-
szy materiały śledztwa w sprawie
2 Dekr. o Ochr. Fanst.,

30-cia października 1945 r. do m-ca
lina, dążyła do obalenia demokracji,
przez nadeżenie do nielegalnej
rki pomagają szefem wywiadu okręgu
rzynek, pocztowy okręgu - Orzechowską
4, słą ps. "HELENKA".
roznosiła kilkakrotnie korespondencje
unaty w Lublinie, za co otrzymała

uj Ewy, maszczą się znamiona prze-
fanst., na mocy art. 166 KWPK.,
O W I Z :

20.XII.1923 r. w Rzeszowie,
nów 24, w. 1, - pociągnąć
t. 1 Dekr. o Ochr. Fanst.

midnia .....

Oficer śledczy
w. U. B. P. Lublin
1/4 Rzeszowa J. por.

JANINA KOSIŃSKA ps. Ela

Urodzona 30 X 1902 r. w Lublinie jako córka Jana
i Bronisławy Kolszut. Ukończyła siedem klas gim-
nazjum, mieszkała w Lublinie przy ul. Przemysło-
wej, wdowa. Zatrudniona w charakterze pracownicy
biurowej Wydziału Sanitarnego PCK w Lublinie.

W maju 1943 wprowadzona została do Armii
Krajowej przez Władysława Krzanowskiego (Tade-
usz Tyszka) ps. Bronisław, kwatermistrza, szefa od-
działu VI Komendy Okręgu. Przysięgę na wierność
Polskiemu Rządowi Emigracyjnemu w Londynie
złożyła przed „Baśką” Heleną Władygą (tak w ze-
znaniach). Jako łączniczka wykonywała polecenia zlecane jej w Komendzie
Okręgu przez „Bronisława” i „Emilię” (Eugenię Wachowską), kierowniczkę
kancelarii okręgu. Utrzymywała łączność pomiędzy „Ludwikiem” (Józefem
Kotlińskim), „Zbójcą” (Leonem Koryzną) i „Zychem” (Władysławem Pa-
wlickim). Do jej obowiązków należało dostarczanie poczty do kancelarii
„Bronisława”, gdzie odbierała ją Regina Demendecka ps. Rena, kierownic-
ka kancelarii. W miesiącach: sierpień-wrzesień 1944 zabierała dla „Broni-
sława” ze sklepu przy ul. Zamojskiej zostawiane tam przez „Hipolita” (NN)
wiadomości radiowe, które wcześniej przekazywała jej „Halina” (NN).

Po aresztowaniu „Bronisława” przez NKWD, na podstawie wydanego
jej wcześniej polecenia, zabrała na przechowanie dokumentację kancelarii
oddziału VI Komendy Okręgu. W listopadzie 1944 dokumentację zniszczyła
(tak zeznawała), obawiając się, że ta wpadnie w ręce służby bezpieczeństwa.

Została aresztowana przez „przedstawicieli rosyjskiej wojskowej ko-
mendantury m. Lublina” w dniu 12 XII 1944 r. Zatrzymano ją w mieszkaniu
przy Krakowskim Przedmieściu 59 m. 11 (prawdopodobnie w „kotle” u R. De-
mendeckiej). W czasie przeprowadzonej po aresztowaniu rewizji, w jej
torebce znaleziono truciznę.

Osadzona została w areszcie NKWD, mieszczącym się przy ul. F. Cho-
pina 18. Śledztwo prowadzono po rosyjsku. W jej sprawie przesłuchiwana
była aresztowana Regina Demendecka oraz Władysław Krzanowski.

Po zakończeniu śledztwa przez NKWD, Janinę Kosińską przekazano polskim władzom bezpieczeństwa i osadzono w więzieniu na Zamku. Akt oskarżenia został skierowany do Wojskowego Sądu Okręgowego w Lublinie.

Dnia 17 III 1945 r. orzekający pod przewodnictwem sędziego por. Kazimierza Stojanowskiego skład skazał ją za to, że „brała udział w organizacji pod nazwą Armia Krajowa, tj. w związku mającym na celu obalenie demokratycznego ustroju Państwa Polskiego, a działalność jej przejawiała się w tym, że przechowywała akta kancelarii organizacyjnej, utrzymywała kontakt z «Bronisławem», «Zychem» i Demendecką Reną, oraz, że we wrześniu, październiku i listopadzie 1944 otrzymywała miesięcznie po 1.350 zł, pochodzące od tejże organizacji”.

Sąd uznał ją winną i na podstawie art. 1 Dekretu PKWN z 30 X 1944 r. skazał ją na karę siedmiu lat więzienia.

Dla odbycia kary została skierowana do więzienia we Wronkach.

Na mocy amnestii 13 IX 1945 r. zmniejszono jej karę do dwóch lat.

W sprawie jej uwolnienia interweniowała u władz jej matka Bronisława Kołszut. Na prośbie skierowanej dnia 1 X 1945 r. do prezydenta KRN, przynależność jej do AK potwierdziła Komisja Likwidacyjna b. AK na Okręg Lubelski, podpisał „Wir” ppłk Franciszek Żak, były Komendant Okręgu Lubelskiego AK oraz „Step” – „Wierch”, Marian Tułacz, były Inspektor Okręgu WSOP.

W dniu 16 XI 1945 r. Sąd Okręgowy postanowił na mocy amnestii warunkowo zawiesić jej karę i zarządził wypuszczenie skazanej na wolność.

Mocą tej decyzji Janina Kosińska dnia 1 XII 1945 r. została z więzienia zwolniona.

ŹRÓDŁA: CAW, 2724/306, III-436.4.; IPN O/Lub., KGW, poz. 329/45

11-2
Nr. akt. O-239/45

WYROK

w Imieniu Rzeczypospolitej

Dnia 17 marca 1945r

Wojskowy Sąd Okręgowy w Lublinie
Lublinie, w składzie:

1. por. Stojanowski Kazimierz
2. por. Syczewski Edmund,

3. plut. Stopyra Maciej

z udziałem plut. Sawickiej Heleny
ta, bez udziału oskarżyciela i c

sprawy: KOSIŃSKA Janina, c. Jana

w Lublinie, Polka, pracowniczka

nia 7 klas gimnazjalnych, wdowa,

bezmajątniej, zamieszkałej w Lub.

Nr. 21, oskarżonej z art. 1 Dekre

1945r. o Ochronie Państwa/Dz. U. 1

na przewodzie sądowym ustalił,

Janina c. Jana w czasie do dnia

w Lublinie brała udział w orga

„Armia Krajowa” tj. w związku m

lenie demokratycznego ustroju

a działalność jej przejawiała

wywała akta kancelarii organiz

kontakt z „Bronisławem”, „Zyche

oraz, że we wrześniu, październi

otrzymywała miesięcznie po 135

teższe organizacji.

Na podstawie tych ustalen i pr

Wojskowy Sąd Okręgowy w Lublin

o r z e k i:

Osk. KOSIŃSKA Janina, c. Jana uk

nia ustalonego wyżej czynu, sta

stwo z art. 1 Dekr. PKWN z dnia

nie Państwa/Dz. U. R. P. Nr. 10 poz

przepisu tegoż art. skazać ją n

więzienia, zaś na mocy art. 12 te

w stosunku do skazanej utratę

obywatelskich praw honorowych

mocy przepisu art. 56 KKW. zaliczy

orzeczonej kary pozbawienia woln

tyczasowego aresztowania od dnia

na zasadzie art. 48 § 3 KKW. orzec.

pułki z zawartością substancji t

wiącej dowód rzeczowy przechowan

zaś dowody osobiste wydać skazan

Wyrok jest ostateczny i zaskarże

Za zgodność:
St. Sekretarz Wojskowego
Sądu Okręgowego w Lublinie

Przewc
/-/
Sawni
IX-7

Nr. akt. O. 239/45

40 Kopii
Odpis

Tajne

W Y R O K

Nr. 211

w Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Dnia 17 marca 1945r.

Wojskowy Sąd Okręgowy w Lublinie, na rozprawie w Lublinie, w składzie:

- 1. por. Stożanowski Kazimierz - jako przewodnicząc
- 2. por. Syczewski Edmund,
- 3. plut. Stopyra Maciej - jako ławnicy,

z udziałem plut. Sawickiej Heleny - jako protołanta, bez udziału oskarżyciela i obrońcy, rozpoznawszy sprawę: KOSIŃSKIEJ Janiny, c. Jana, urodz. 30.X.1902r. w Lublinie, Polki, pracowniczkę biurowej, wykształcenia 7 klas gimnazjalnych, wdowy, ze sżów niekaranej, bezmałżeństw, zamieszkałej w Lublinie, ul. Przemysłowa Nr. 21, oskarżonej z art. 1 Dekretu PKWN z dnia 30.X.1944r. o Ochronie Państwa/Dz. U.R.P. Nr. 10 poz. 50/na przewodzie sądowym ustalili, że oskarżona Kosińska Janina c. Janina w czasie do dnia 1 listopada 1944r. w Lublinie brała udział w organizacji pod nazwą "Armia Krajowa" tj. w związku mającym na celu obalenie demokratycznego ustroju Państwa Polskiego, a działalność jej przejawiała się w tym, że przecho- wywała akta kancelarii organizacyjnej, utrzymywała kontakt z "Bronisławem", "Zychem" i Demendecką Reną oraz, że we wrześniu, październiku i listopadzie 1944 otrzymała miesięcznie po 1350 zł. pochodzące od tejże organizacji.

Na podstawie tych ustaleń i przepisów art. 200 KPK Wojskowy Sąd Okręgowy w Lublinie

o r z e k i:
 Osk. KOSIŃSKĄ Janinę, c. Jana uznać winną popełnie- nia ustalonego wyżej czynu, stanowiącego przestęp- stwo z art. 1 Dekr. PKWN z dnia 30.X.1944r. o Ochro- nie Państwa/Dz. U.R.P. Nr. 10 poz. 50/ i na zasadzie przepisu tegoż art. skazać ją na karę 7/ siedmiu/ lat więzienia, zaś na mocy art. 12 tegoż Dekretu orzec w stosunku do skazanej utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 1/ jeden/ rok, a na mocy przepisu art. 56KRW. zaliczyć skazanej na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres jej tymczasowego aresztowania od dnia 12 grudnia 1944r. na zasadzie art. 48 § 3 KRW. orzec przepadek am- pulki z zawartością substancji trującej, stan- owiącej dowód rzeczowy przechowany w aktach /k-35/ zaś dowody osobiste wydać skazanej.
 Wyrok jest ostateczny i zaskarżeniu nie podlega

Przewodniczący:
 /-/por. Stożanowski
 Ławnicy:
 /-/por. Syczewski
 /-/plut. Stopyra

Za zgodność:
 St. Sekretarz Wojskowego
 Sądu Okręgowego w Lublinie

WD, Janinę Kosińską przekazano adzono w więzieniu na Zamku. Akt wnego Sądu Okręgowego w Lublinie. od przewodnictwem sędziego por. uzął ją za to, że „brała udział w or- w związku mającym na celu obalenie lskiego, a działalność jej przejawiała ncelarii organizacyjnej, utrzymywała Demendecką Reną, oraz, że we wrześ- zymywała miesięcznie po 1.350 zł, po-

e art. 1 Dekretu PKWN z 30 X 1944 r. ia.
 vana do więzienia we Wronkach.
 zmniejszono jej karę do dwóch lat.
 eniowała u władz jej matka Bronisława nia 1 X 1945 r. do prezydenta KRN, a Komisja Likwidacyjna b. AK na Okręgu nciszek Żak, były Komendant Okręgu ierch”, Marian Tułacz, były Inspektor

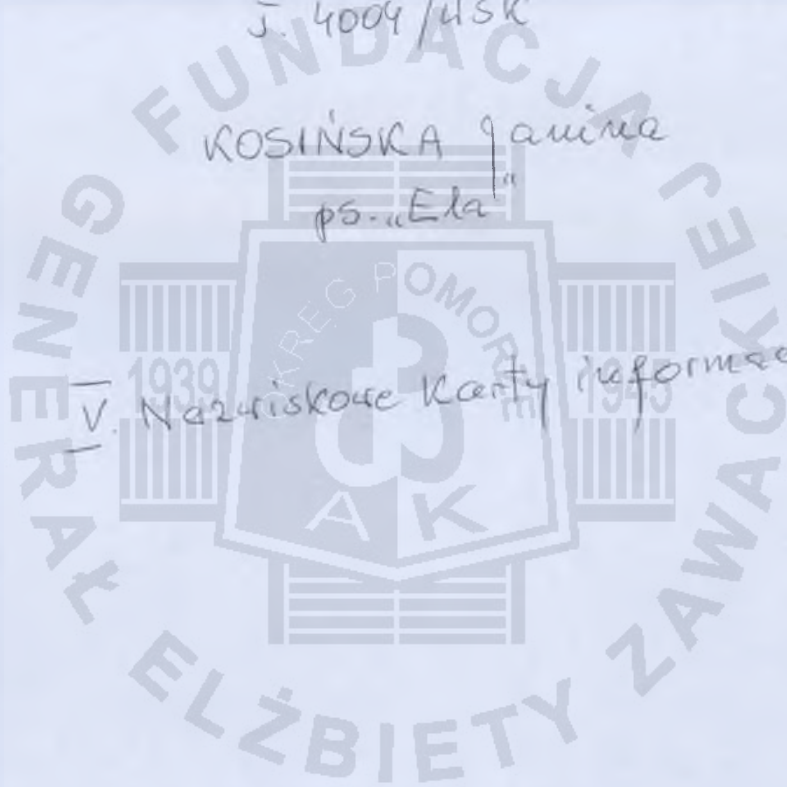
kręgowy postanowił na mocy amnestii ądził wypuszczenie skazanej na wolność ska dnia 1 XII 1945 r. została z więzienia

O/Lub., KGW, poz. 329/45

J. 4004 / WSK

KOSIŃSKA Janina
ps. „Ela”

1930 1945
V. Nazwiskowe Karty Informacyjne: 1

i

T. 4004/USK

AK
Lublin

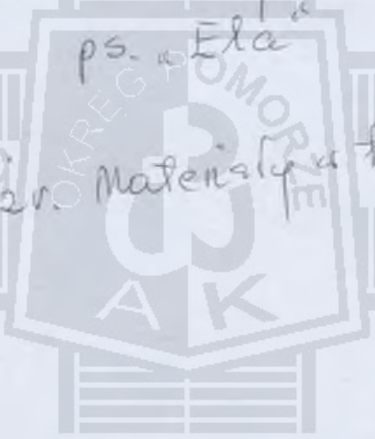
KOSIŃSKA Jamina

ps. "Ela"

1939

zn. Materska i Leace.

1945

FUNDACJA
GENERAL
ELŻBIETY ZAWACKIEJ

p. Rojels 2014.

KOSIŃSKA Janina

